

פחד דוד

פרשת דברים

ט' מנחם אב תשע"ה

776

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:06 | 19:21 | 19:14 | 19:23

מוצאי שבת 20:22 | 20:24 | 20:25 | 20:23

רבינו תם 20:58 | 20:56 | 20:59 | 20:57

משכיל לדוד

מצות גיד הנשה כנגד ט' באב

מביטול תורה. דבר זה הוא ממש חסד מאת הקב"ה לבני ישראל, שהרי ידוע שיום תשעה באב הוא יום שלטון הקליפה, כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל על הפסוק (איכה א, יג) "נתנני שוממה כל היום דוה". כי הקדושה היא בסוד ספירת הוד, אבל ביום תשעה באב יום חורבן בית המקדש הוא נהפך מאותיות הו"ד ר"ל ונעשה דו"ה. ובוזה שמחה הקליפה, כי היא חושבת שהיא ניצחה את הקדושה.

אבל, זאת היא הטעות הגדולה של הקליפה. שהרי בדווקא בגלל שגיד הנשה הוא מוסתר בבשר הבהמה, ממילא גם סודו מוסתר גם מעיניו של הס"מ. ועל ידי שבני ישראל לא אוכלים את גיד הנשה, זה מלמד עליהם זכות ביום תשעה באב, כי זה עצמו מצוה, ובכך הם מקיימים את התורה גם ביום תשעה באב כשאסור ללמוד. ומצוה זו מסייעת להם ומגינה עליהם, כמו שאמרו חז"ל "תורה מגנת ומצלא", ואז מתעוררת להם גם זכות האבות הקדושים.

וחשבתי להוסיף בזה עוד, לפי דברי הזוהר כי מצות לא תעשה שלא לאכול גיד הנשה היא כנגד ט' באב. שכן, משום כך נחרב הבית גם בראשונה וגם בשניה בט' באב, נגד ב' גידים של ימין ושל שמאל, שכן הלכה כחכמים שאמרו (חולין ז, א); גיד הנשה נוהג בשל שניהם.

ועוד ידוע בזה, שכף הירך הוא רמז לקדושה וטהרה, כי עניני הקדושה רמוזים בכף הירך שהוא רמז לאות ברית קודש. והדבר כבר נרמז אצל יעקב אבינו ע"ה בעצמו, שכאשר צלע על ירכו זרחה לו השמש לרפאות אותו. וכבר ידוע כי רק מי שנשמר בקדושה ואינו פוגם בכלל, רק לו השמש זורחת עליו ומרפאת אותו.

משום כן, המלאך נגע דווקא בכף ירך יעקב, מקום בו נמצא גיד הנשה, כדי ללמד לבני ישראל שני דברים חשובים בענין שמירת הקדושה. להזכיר ליעקב אבינו כי אם בני ישראל ישמרו על אות ברית קודש ויזהרו מן העריות, אזי בית המקדש לא יחרב לעולם. לכן מזהירה התורה את בני ישראל שלא יאכלו את גיד הנשה, דהיינו, שיזהרו מן העריות כדי שלא יגיעו לידי מצב של חורבן בית המקדש לעולם.

ועוד רמז להם המלאך לבני ישראל שני ענינים העומדים ברומז של עולם. בכך שהוא נגע בכף הירך. שעליהם להיות פרושים מן העריות, שהוא בחינת ירך יעקב. שהרי בגלל אי שמירת הקדושה באים עונשים וצרות לעולם. ולכן צריך להזדמות לירך יעקב שנהג בקדושה ובטהרה כל ימי חייו.

וכמו כן צריך להזהר משנאת חינם, כי השנאה גורמת לחורבן. וכרמז לדבר, נשה עם הכולל עולה בגימטריא כמנין שנאה. וידוע שבית המקדש השני נחרב בגלל שנאת חינם.

ומתוך נגיעת המלאך בכף ירך יעקב, רמז להם שעליהם לשנוא את העריות הרמוזים בכף ירך יעקב ולהתנהג תמיד רק בקדושה. ורק כך יזכו לכל טוב וגם יביאו במהרה לבנין בית המקדש שיבנה בב"א.

הקב"ה לא בוכה בגלוי על חורבן בית המקדש אלא בוכה במסתרים, בסתר. ככתוב (ירמיה יג, יז) "במסתרים תבכה נפשי".

ומדוע באמת הקב"ה לא בוכה בגלוי, והרי בדווקא יש לבכות בגלוי ובחזק על שחרב בית מקדשנו וניטל כבוד מבית חיינו.

ונראה בזה, אם הקב"ה היה בוכה בגלוי - אזי הכעס על בני ישראל היה גדול הרבה יותר, שהרי הקטרוג ל"ע היה גדול ואז היה קשה לשכך כביכול את חמתו ואת כעסו של הקב"ה. משום כן הקב"ה בוכה בסתר, במסתרים, כדי שלא לעורר את הכעס על בני ישראל יותר מדי, וכך בני ישראל יוכלו גם הם לשוב בתשובה שלימה לפניו ית"ש.

ידוע מדברי הזוהר וספרי המקובלים, כי כל יום משס"ה ימים של השנה - מכוון הוא כנגד מצוה אחת מתוך שס"ה מצוות לא תעשה. ויום תשעה באב, מכוון כנגד המצוה שלא לאכול את גיד הנשה. כדי שהקב"ה יזכור את מלחמת עשו ביעקב, וכל הצער שהוא מצער אותו ואת זרעו.

ואם כן בדווקא "ברוגז רחם תזכור". (חבקוק ג, ב), שבדווקא ביום תשעה באב שהוא יום חורבן בית המקדש, שצריכה להיות בו מידת הדין, מתעוררת זכותו של יעקב אבינו שהיה איש תם יושב אהלים שהיה נרדף כל חייו, והבטיח לו הקב"ה לשומרו מעשו אחיו. וזכות זו ישמור לזרעו אחריו. ביום זה מתעוררת זכות פציעת יעקב אבינו מידי שרו של עשו ורפואתו מגיד הנשה, שזרחה לו השמש ונתרפא, וכך ימצא רפואה לזרעו.

ועל זה איתא בספרים הקדושים רמז לדבר, במה שנאמר (בראשית לב, לג) "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה" א"ת הוא נוטריקון תשעה באב.

וחשבתי להוסיף בזה דבר נפלא. כי הנה, כידוע גם גיד הנשה הוא דבר מוסתר, וגם הוא ענין של חוק, שלא לאוכלו. ולכן הוא בדווקא כנגד יום תשעה באב. שכן גיד עולה בגימטריא כמנין שבע עשרה, שהוא בגימטריא טוב. וכבר איתא (אבות ו, ג) אין טוב אלא תורה. ולכן גיד הנשה הוא בדווקא כנגד תשעה באב, שלמרות שלא לומדים תורה באותו יום, מתעוררת זכות יעקב איש תם יושב אהלים שצוה לזרעו שלא לאכול את גיד הנשה.

ישתבח שמו לעד של השי"ת, שקבע לנו את אותה מצות לא תעשה שלא לאכול את גיד הנשה כנגד תשעה באב. שכן כידוע ביום תשעה באב שולטת הקליפה, שהיא הס"מ, כמו שמובא בזוהר הקדוש. ואם כן לכאורה יכול לבוא הס"מ ולקטרג על בני ישראל שבים תשעה באב אינם לומדים, ואז יש לו שמחה גדולה על כך, כי הרי אם כל בני ישראל לא לומדים הרי זה כמו שכל התורה של כל השנה בטילה.

אבל, ישתבח שמו של השי"ת לעד, שהוא לועג על הס"מ שאינו מבין כלל, שבדווקא כאשר בני ישראל לא אוכלים את גיד הנשה, הרי שדווקא בכך הם מקיימים את המצוה, וכאשר הם מקיימים את המצוה בתשעה באב, זה כמו שהם לומדים תורה כל היום. וזה עצמו מגן עליהם

הילולא דצדיקיא

ט - רבי יעקב יצחק הורוויץ
ה'חווה מלובלין'

י - יששכר בן יעקב אבינו ע"ה

יא - רבי יצחק בלאזר
מפטרבורג

יב - רבי יוסף לבטון

יג - רבי נתן נטע שפירא
מקראקא בעל 'מגלה עמוקות'

טו - רבי אברהם בן חסין
מחכמי מקנאס

טז - רבי אשר מקרלין

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "חזון ישעיהו". (ישעיה א)

הקשר לשבת: בהפטרה מסופר על הפורענות שתגיע לישראל בחורבן בית המקדש בגין עוונותיהם. הפטרה זו היא ההפטרה שלישית בשלשת ההפטרות שמפטירין בשלשת השבתות שלפני תשעה באב.

"ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן". (ישעיה א. ג)

בירושלמי מסופר על חסיד אחד בשם רבי יוחנן, שהיה לו שור שאיתו עבד כל ששת ימי המעשה, מלבד יום שבת קודש, כפי שצויה עליו התורה.

לימים התהפך עליו הגלגל והעני ומכר את שורו לנכרי. כשהגיע יום שבת קודש - שבת השור כפי שנהג בבית החסיד, הנכרי שלא ידע מכך אילץ את השור לעבוד והשור התעקש ולא רצה לחרוש ביום השבת, הנכרי היכה אותו מכות נמרצות ועל אף מכותיו הנמרצות התעקש השור ולא היה מוכן לזוז ממקומו.

בראות כך הנכרי בא אל החסיד בטענה של 'מקח טעות', שור עובד קניתי ולא שור שובת.

ניגש החסיד אל השור ולחש באזנו: דע לך! שאינך עוד ברשותי אלא נתון אתה ברשותו של הנכרי ומעתה עליך לעבוד בשבת כי היהודי מצוה על שבתית בהמתו בשבת ואילו הנכרי אינו מצוה. מיד קם השור מרצו לחרוש בשדה.

בראות הנכרי פלא זה שאל את היהודי: מה לחשת לשור באזנו? ענה היהודי: אמרתי לו שמכרתי אותו לגוי שאינו מצוה על שבתית בהמתו. כיון שראה הנכרי כך הלך ונתגייר ולמד תורה עד שנקרא רבי וקראו לו רבי יוחנן בן תורתא (מדרש עשרת הדברות).

כמו כן מסופר בגמרא על חמורו של רבי פינחס בן יאיר שסירב לאכול מן השעורים, מכיון שלא הופרשו מהם מעשרות כדן (חולין ז).

כל זה מרומז בפסוק: "ידע שור קנהו" - יש שור היודע את קונו - בעליו, כגון אותו של אותו חסיד שלא רצה לעבוד בשבת. "וחמור אבוס בעליו" - יש חמור היודע את אבוס בעליו וממאן לאכול תבואה שלא הופרש ממנה מעשר, כגון חמורו של רבי פינחס בן יאיר.

ועל זה מוכיחם הנביא באמרו: "ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו", ואילו אתם עמי הגעתם לשפל המדרגה אפילו מן השור והחמור "ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

(צ'וארי של"ל)

שנת הארץ

כתוב בתורה (דברים טו ט) "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמיטה ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא".

בסוף ימי בית המקדש השני ראה הלל הזקן שאנשים העשירים נמנעים מלהלוות ממון לחבריהם העניים והנצרכים סמוך לשנת השמיטה, ועוברים על מה האיסור של "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמיטה ורעה עינך באחיך האביון" - או אז לצורך השעה התקין הלל תקנה חשובה בקיום שטר הנקרא 'פרוזבול'.

מילה זו המורכבת מ'קיצור' של שלש מילים לועזיות: פרוז [-תקנת] בולי ובוטי [-עשירים ועניים]. כלומר, תקנה זו מועילה לעשירים בכדי שלא יפסידו את כספם, והיא מועילה לעניים בכך שאחיהם העשירים לא ימנעו מלהלוות להם לפני סיום שנת השמיטה. ותקנה זו מועילה רק בזמן הזה ששביעית מדרבנן.

במסילה נעלה

טיסה בצל היצר

בעל כורחי לשהות לצידה זמן נוסף והסבל שלי המשיך והתארך. ובטוחני שהיה זה היצר הרע שעמד בדרכי וניסה שוב ושוב להפיל אותי ברשותי.

ברוך ה' בחסדי שמים זכיתי לצאת מטיסה זו בשלום, ללא פגע רוחני ועל כך תודתי הגדולה נתונה לקב"ה, שמתוך שהבחין ברצוני העז שלא לבוא לידי מכשלה - סייע בידי ושמר על נפשי לכל תינזק מנסיעה זו.

שעת רחמים ועת רצון

באחת השנים עליתי עם קבוצת תלמידים להשתטח על קברי הצדיקים לבית האדמו"ר הראשון מסקווירא זצוק"ל. לאחר תפילה נרגשת במקום, יצאנו מאוהל הצדיקים כשבלבנו חשנו התרוממות גדולה, והרגשנו שבכל האזור שורת אווירת קדושה מיוחדת.

מתוך הרגשת התעלות זו החלו תלמידי לרקוד ולשיר. מאי שם נשמע לאוזנינו לפתע ניגון בכלי נגינה למילים: "תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך", ואנחנו הצטרפנו אליו כולנו ושרנו ורקדנו בהתלהבות ובדביקות גדולה, לאחר מכן שוררנו שירי דביקות נוספים ועוד שאר ניגוני התעלות.

באותם רגעים מרוממים חשבתי בלבי שבעזרת ה' כשיבוא המשיח יכירו כל הגויים בקב"ה וישירו אף הם "הללוהו כל גויים שבחווהו כל האומים כי גבר עליו חסדו" (תהילים קיז, א).

עודנו שרויים בדביקות זו ובהתעלות, וכל מחשבותינו קדושות וטהורות - ארע דבר שלא עלה בדמיונו כלל. השטן, שלא היה יכול לשאת את התרוממות הרוח שחשנו, ואת עת הרצון שהייתה במקום, ניסה להכשיל אותנו בדמות אישה שהופיע פתאום מול עינינו והחלה לרקוד לצידנו.

הפסקנו מיד לרקוד ומיהרנו לעלות על האוטובוסים ולהסתלק מן המקום. כך שמרנו בלבנו על אותה התרוממות שחשנו בקברות הצדיקים, מבלי שנבוא לידי מכשלה.

בכל פעם שאני נדרש לטוס למדינה כלשהי, מצטרף אלי יהודי שמלווה אותי בכל מסעי. באחת מהן, מלווי הקבוע לא יכול היה להתלוות אלי בשום אופן, וכיון שלא נמצא כל מלווה אחר - נאלצתי לטוס לבדי ללא מלווה.

כשישבתי במקומי במטוס התפללתי לקב"ה שיסייע בידי שלא אכשל בישיבה ליד אישה, ומה מאד שמחתי לראות שבחסדי שמים המטוס התמלא, דלתותיו נסגרו - והמקום שלידי נותר פנוי! מיד נשאתי שיר ושבח לבורא עולמים והודיתי לו על חסדו הגדול שעשה עימי.

אולם שמחתי הייתה מוקדמת. לפתע נפתח שוב דלתות המטוס, במעלה המדרגות עלתה ובאה אישה שאחזה בידיה כלב, והדיילים כיוונו אותה לשבת במקום היחיד הפנוי שהיה במטוס - המקום שלצד.

במשך כל זמן הטיסה שארכה כשעתיים היה עלי להיחזק לכיוון החלון כדי שכלבה הטמא לא יגע בי, ושעות אלו היו בעבורי סבל כל יתואר ומלחמה נוראית גם עם היצר. כל הדרך ייחלתי בלבי שהמטוס ינחת ואזכה לרדת ממנו שלם ברוחי מבלי שאפול ברשותו של היצר הרע.

מטיסה זו למדתי באופן מוחש שלמרות שהנני נצר לשושלת צדיקים ומשתדל לעבוד את בוראי באמונה - עדיין אינני מוגן מפניו של היצר.

המלחמה נגד היצר הרע היא עולמית, כל זמן שהאדם חי עלי אדמות, ועל כן אסור לאדם להאמין בעצמו עד יום מותו, וכל חייו עלי להתפלל שיינצל מנפילה ח"ו ברשותו של היצר הרע.

כשהמטוס נחת סוף סוף, נעמדתי מיד על רגליי וביקשתי לִפְנוֹת לכיוון היציאה, אך להפתעתי המרובה האישה שלידי סירבה לזוז ממקומה, באומרה שהיא אינה ממחרת. כך נאלצתי

נצור לשונך

חשש פיטורין

תולה ארץ על בלימה

מי שהיה לו נזק בעסקיו, כגון שפיטרו אותו ממשרתו וכדומה, אסור לו לחשוך באדם מישראל שהלשין עליו ומחמת כן פיטרוהו. ואף אם אמרו לו במפורש שאדם פלוני הוא זה שהלשין עליו, מותר לו רק לחשוך לדבר, אך לא להאמין לשמועה זו בודאות גמורה.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

החורבן האישי של כל אחד מישראל

יש לבאר מדוע אנו ממשיכים לבכות ולהתאבל על חורבן הבית שנחרב לפני אלפיים שנה ויותר, הרי ידוע הוא מאמר חז"ל שגזירה על המת שישתכח מן הלב (עי' ברכות נח, ב), וקל וחומר שדין עצים ואבנים שישתכחו מן הלב!?

אלא ביאור הדברים, שאין אנו בוכים על הבניין עצמו, אלא על השכינה ששרתה בו ואותה הפסדנו. וכבר אמרו חז"ל (עי' ילקוט"ש תהלים תתפז) שכל דור שלא נבנה בו בית המקדש - כאילו חרב בימיו, ואם טרם זכינו לבניין הבית, הרי שעולה עלינו כאילו חרב בימינו אנו וכיצד נוכל לשתוק ולהחריש על כך, ומשמע שיש לנו להוסיף ולתקן עצמנו ולהתחזק באלה הדברים, בדברי המוסר והתוכחה בפרשתנו שמשה דבר אל כל בני ישראל בטרם מותו.

ישנו סיפור מפורסם על נפוליאון בונפרטה שכאשר הגיע לרוסיה יצאו כולם לקבל את פניו, מלבד התושבים היהודים שבאותה שעה הם ישבו בבתי הכנסיות וקוננו על חורבן הבית. כשהבחין בכך נפוליאון הוא כעס מאוד, והלך לבקר בבתי הכנסיות כדי לראות למה היהודים נמנעו מלבוא לקבל את פניו. כשכנס נפוליאון לבית הכנסת פנימה וראה את כל היהודים יושבים על הרצפה מקוננים ובוכים. שאל אותם - מדוע הינכם בוכים?

השיבו לו היהודים - אנו בוכים על ביתנו שנחרב.

שב ושאלם נפוליאון - מתי ביתכם נחרב?

ענו לו - לפני יותר מאלף וחמש מאות שנה.

אמר להם נפוליאון - אם אתם עדיין זוכרים בית זה וממשיכים להתאבל עליו גם במרחק של שנים כה רבות, אני בטוח שהוא עוד ישוב ויבנה לכם.

והאמת היא שאנו לא בוכים רק על חורבן בית המקדש, אלא גם על חורבנו האישי, על כך שבעוונותינו הרבים שכנת ה' נעדרת מתוך תוכנו. וכאשר האדם חש בחורבנו האישי שעה שעה, אין זה משנה לו שבית המקדש נחרב לפני אלפיים שנה, אלא משום חורבנו האישי הוא מרגיש כאילו הוא נחרב זה עתה ולפיכך מרבה באבל ובבכיה. ורק יהודי שיש בו נשמה אלוקית יכול להתקשר אל בית המקדש שבתוכו ולהרגיש בחורבנו. ומוכרח הוא שאם עדיין לא זכינו לבניית בית המקדש, משמע שנעדרת מאיתנו השלמות של קיום "אלה הדברים אשר דבר משה אל ישראל"

וישנם שתי דרכים לזכות לגאולה, או בעיתה או באחישה (סנהדרין צח, א). ואם נזכה לגאולה באחישה, הרי שייחסכו מאיתנו סבל ויסורים לרוב, אך כאשר חטאינו הרבים אינם נותנים לקב"ה להביא את המשיח טרם זמנו, הרי שעד שיגיע עיתו של משיח להתגלות, אנו עלולים לסבול עוד הרבה רח"ל.

לפיכך יש לנו להידבק בתורת ה' ולקיים את

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל,

על מנת שנזכה לגאולת

עולמים - באחישה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"שמע בין אחיכם". (א. ט)

קשה מיה צריך לצוות לזה, אם לא ישמעו על מה ידונו?

עוד למה אמר בדרך זה ולא אמר 'שמעו'.

אכן הכוונה היא שיהיו מתמידין לשמוע ולא יקוצו, ודבר זה יתחלק לשני דברים:

א' הוא מבעלי דינים עצמן, שאם יאמרו עוד יש לנו לטעון, עוד יש לנו להוכיח, לא יקוצו מדבריהם. ומה גם כשירבו להביא ראיות אחר ראיות ולא הועילו, לא יאמר הדיין שוב אין ראייה ואין טענה, אלא שמוע בתמידות.

ב' שאם הטריוויה עליהם בעלי דינים, לא יאמרו הרבה טורח טרחנו היום, ואין לשמוע עוד טוען ונטען עד

אחר זמן, אלא שמוע באין הפסק. וכאן נצטוו על דקדוק עינוי הדין.

מענינא דיומא

אסופת פנינים על מגילת איכה

"איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים"

שרתי במדינות היתה למס". (א. נ.)

מדוע מכונה ירושלים תחילה בשם 'עיר' ואחר כך 'מדינה'?

בעת מלחמה יש שלשה סיבות שיכולים למנוע כיבושה של עיר. אחת - אם יושב בה עם רב, השניה - אם יושבים בה חכמים ונבונים שאף אם אין מספרם מרובה מכל מקום בתבונתם וחכמתם יטכסו טכסיסי מלחמה כדי לגבור על אויביהם, והשלישית - כאשר העיר מבוצרת החומה ובריח.

בירושלים, כותב רבי שמואל די אוזידא, היו כל שלוש המעלות גם יחד. היה בה עם רב וגם נבון והיתה העיר מבוצרת עם חומה ובריח.

על זה תמה המקונן: "איכה ישבה בדד" - כיצד יתכן שירושלים נחרבה והרי זו "העיר רבתי עם", יש בה עם רב. ועוד יש לתמוה: "איכה היתה כאלמנה" והרי יושביה היו חכמים ובעלי עצה - "רבתי בגוים", ועוד הרי ירושלים היתה "שרתי במדינות" - מן הבצורות שב'מדינות' אם כן "איכה היתה למס"!?

("לחם דמעה")

"היו צריה לראש". (א. ה)

כל המיצר לישראל נעשה ראש (סנהדרין קד).

מובא במדרש הנעלם שהסיבה לכך היא, אחרי שהשי"ת נלחם במי שמיצר לישראל אין זה מכבודו יתברך להלחם עם מלך שפל. ולכן ה' מגביה אותו והוא נעשה 'ראש' ואז השי"ת נלחם בו. והיינו שכל תכלית ההגבהה שהשי"ת מגביהו היא כדי להשפילו לבסוף.

זהו שקונן הנביא (לקמן ה. ח): עבדים משלו בנו פורק אין מידם. אנשים הדיוטות ופשוטים שלטו בנו ולכן "פורק אין מידם" שאין זה מכבודו של הקב"ה להיפרע מידיהם של עבדים והדיוטות.

("יערות דבש")

"ויצא מן בת ציון כל הדרה וילכו בלא כוח לפני רודף". (א. י)

כלל וסימן מובהק למי שעוזב ביתו והולך לדור במקום אחר, שאם ברצונו ובדעתו לחזור עוד לבית זה - אינו נוטל עימו אלא את הדברים הנצרכים לתשמישו בלבד, אך את הדברים שאינם הכרחיים מניחם ומשאירם בביתו. לא כן מי שנוטש את ביתו באופן מוחלט ואין בדעתו לשוב עוד לדור בו, הריהו נוטל עמו את כל תכולת הבית ואין משאיר בו מאומה.

זהו שהמשיל הכתוב שכשראו שיצא מבת ציון כל הדרה - כלי המקדש כשל כוח סבלם של בני ציון הגולים כי איבדו כל תקוה ונחמה "וילכו בלא כוח לפני רודף" - ללא כל נחמה וזיק של תקוה.

("קול בוכים")

"מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו". (ג. טו).

על דרך הדרוש אפשר לומר, כי כוונת הפסוק למאמרם ז"ל על הפסוק "אדם ובהמה תושיע ה'" - אלו בני אדם שעושין מעשה בהמה.

זהו שנאמר "מה יתאונן" - כמה צריך החוטא להתאונן ולהצטער שדרגתו היא 'אדם', היינו דרגה עליונה וחשובה. אך משחטא ירד ממעלתו, ועתה הוא 'חי' בדרגת בעל חיים.

ומי גרם לכך? - "גבר על חטאיו". שהחטאים גברו עליו והפילוהו ממעלתו וחשיבותו.

("חומת אנר")

מסילות לאמונה

פרקים במסילות ישרים וארחות צדיקים

"פעם אחת כתב מרן החזון איש מכתב סודי, באמצע כתיבתו נכנס מאן דהו שממנו במיוחד היה צריך להישמר שלא יראהו. אף על פי כן לא הפך מרן החזון איש את הדף, כדי שלא לפגוע בו, השאיר פתוח כמו שהוא והלה ראה את המכתב לנגד עיניו בגלוי".

כשהמבט שונה

כשנחפוץ לעלות בסולם המידות ולצפות על העולים במסילת ישרים, כיצד נהגו בשעה שבה עמדו בפני התמודדות שכזו, הבה נטה אוזן לספור המרטיט שאירע עם הגאון רבי ישראל יצחק אהרן לנדסברג זצ"ל, מי שניהן כאב"ד בעיירה גרויסווארדיין, שלמד בצעירותו בישיבתו של מרן החתם סופר זיע"א.

בהיותו מחוסר אמצעים, הציע הבחור הצעיר שמוכן הוא לחזור על שיעורו של החתם סופר לכל הרוצה, תמורת תשלום, ובכשרונו יכול לחזור על השיעור בקולו ובתנועותיו של רבו.

הבחורים נאותו להצעה כשרונית זו ושילמו לו במיטב כספם. הבחור העילוי הצעיר הפתיע ביכולת המופלאה שלו לחזור על דברי ראש הישיבה תוך חיקוי התנועות והקול בדיוק רב. למחרת בעת השיעור, שררה בין הבחורים אורה של קלות ראש מסוימת, היות ותנועותיו של הרב הזכירו להם את החיקוי של הבחור, והדבר גרם לקריצות ורמיזות ביניהם.

מרן החתם סופר עמד על כך והתעניין לפשר הדבר, כשנודעה לו הסיבה ראה בכך חוצפה והפסיק מיד את שיעורו, מה שגרם כמובן לפרץ של חרדה וזעזוע בקרב הבחורים שלפתע הבינו בחומרת מעשיהם.

במשך אותו יום שלח החתם סופר להודיע בישיבה שעל כל בני השיעור להגיע מחר לשיעור כולל אותו תלמיד צעיר, אחד מהם לא יפקד.

ביריעה הקודמת ציטטנו כאן את נעימת אמרתו של הגאון בעל 'חזון איש' כשנשאל האם ישנה פסגה נשגבת ביותר עבור האדם בחייו, שאם צלח והגיע אליה מילא את תכליתו כבחיר הנבראים? ותשובתו המתה שהשיב "לעבור את השבעים שנה בלי לפגוע בבן אדם".

כלום חשב מי מאיתנו על שנינותה של אמרה זו? על חוסנה המוסרי, או על מידת שייכותה כלפי יצורי אנוש בשר ודם כמונו? החיים באשר הם מזמנים לאדם מתוקף היותו קרום בשר ודם, התמודדויות שונות ומגוונות. מתוקף היותו כך, הציבה התורה עבורו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. סולם זה שליבות רבות לו, כל שליבה ותבניתה. פעמים נדרש הוא לניסיון של לימוד תורה, פעמים נדרש הוא לדקדוקי הלכה, ופעמים נדרש לתורת חסד להיטיב עם זולתו.

מלחמת הקיום בתורת המידות דורשת מהאדם התורני מספר רב של התמודדויות בהם הוא נדרש להמליך את שכלו על הרגש, את דעתו על יצרו. הוא עושה זאת בעליה, ולפעמים בירידה שהיא צורך עליה, ולעיתים, כן, גם בפילה. שממנה יקום צדיק שבע פעמים.

נוסיף ונספר כאן מה שסיפר הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל על החזון איש עצמו:

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

את המעשה הנפלא הבא, סיפר לנו מו"ר שליט"א, כשבציטו מוסר השכל ולקח טוב:

יהודי אחד סיפר לי סיפור מדהים, שקרה עם הסבא שלו:

אותו יהודי היה דיג והתפרנס מכך. פעם אחת הוא יצא לנהר ולא העלה דגים בחכתו. בצר לו בא אל רבי חיים פינטו זיע"א, ותינה בפניו את צערו שהיום הוא לא הצליח למצוא דגים.

הביט בו הצדיק לרגע, אחר כך שלף את נעליו ונתן אותם לדיג, תוך שהוא מצוה עליו ואומר לו: "טול את הנעליים הללו, תניח אותם בים ותדוג הרבה דגים".

יצא הדיג כשנעלי הצדיק בידו, ועשה מה שצוה עליו. וראה זה פלא: כיון שנתן הדיג את נעליו של הצדיק בתוך הים, מיד יצאו הדגים לקראתו ומילאו את מצודתו, עד שלא היה יכול לשאת אותה.

לפנות ערב נכנס הדיג אל הצדיק, וסל מלא דגים מתנה בידו, תוך שהוא מספר לו בהתפעלות את כל הענין הנפלא. סבא ע"ה, סירב ליטול מתנה מן הדיג, החזיר לו את הסל ואמר: הדגים הללו שלך הם ואי אפשר ליטול ממך כלום.

הרבה יש לנו ללמוד ממעשה נורא זה:

רבי חיים פינטו זיע"א, היה כמו אבא לכל אחד ואחד, וכל מי שהיתה לו בעיה ראה זאת הצדיק כאילו היתה זאת הבעיה שלו.

הבה נתאר לעצמינו, דיג שיש לו בעיה כגון זו, והוא הולך אל שכינו ומספר לו שאין לו דגים. מה יעשה השכן? יאמר לו: וכי מה אתה רוצה ממני? כלום אני יכול לעזור לך שתמצא דגים?

לא כן רבי חיים פינטו זיע"א, הוא היה כמו אבא, שהיו הבריות באים ומתלוננים אצלו ושופכים את לבם לפניו כבן לפני אביו.

אלמלי היה קורה סיפור כזה היום, היו הבריות חושבים; מה כבר יכולים הנעליים הללו לעזור, שמא שמעת מימך שיהיו נעליים מושכים דגים? אילו נתתי את נעליי לדיג שיתן אותם לי, מסתמא היו הדגים בורחים מן הריח, ואילו נעליו של הצדיק קירבו את כל הדגים!

זאת כוחה של אמונה פשוטה שהיתה לאנשים בצדיק, הצדיק שולף את מנעליו ונותן אותם לדיג, והלה לא חשב כלום. וכל כך למה? מפני שהאמונת חכמים שלו היתה כל כך חזקה, ואם הצדיק אמר, כך יהיה.

ואמנם - כששמעתי סיפור זה, הדבר חיזק מאוד את האמונה שלי, וזאת היתה הצידה שלי, צידה של אמונה שלא מצאתי אותה בכל מקום.

הבחור המדובר היה אחוז פחד וחרדה מאותה בושה, בידועו שוודאי יוכיחו ראש הישיבה ויעמידו על חומרת מעשיו, אך ידע שאין לו דרך מילוט ועליו להתייצב לשיעור.

כל הלילה התהפך הבחור דן על משכבו ונפשו כמעט פורחת ממנו. בבוקר נגרר לשיעור נתמך בידי חבריו, נכון לקבל נזיפה הגונה, ואף לשמוע קבל עם על סילוקו משורות הישיבה.

והנה השיעור נפתח, שקט עמוק שרר בחדר שעה שמרן החתם סופר פתח בדבריו:

"בני היקרים, קרא החתם סופר. אתמול בעת השיעור - - - לא התנהגתי כשורה!"

נשימתו של הבחור כמעט נעתקה מהשינוי הלא מיוחל. והחתם סופר המשיך: "במקום לשבח את הבחור יצחק אהרן על מידת חביבותו לחידושי התורה של רבו ולחביבותו שלו בכלל, על כשרונותיו הנעלים וזכרונו המופלא... נכשלתי בענין מלבין פני חברו ברבים..."

כאן כבר פרץ החתם סופר בבכי מר שזעזע את כל הבחורים...

רגעים ארוכים חלפו ובכיו של החתם סופר נשמע בחלל הישיבה, אותו מלווה בכי חרישי של הבחור המופתע ועמו כמה מחבריו יושבים פעורי עין ופה מהמראה.

החתם סופר שב וחזר על כך שהמלבין פני חברו אין לו חלק לעולם הבא, והמשיך: "על כן אינני רואה עצמי ראוי להמשיך ללמד כאן. אבל ברצוני לפייסו על כן הנני מבקש מכם, חנווני בני חנווני, אנוכי מבקש מהקב"ה שימחל לי, וכן ממך יצחק אהרן מבקש אני מחילה. אנא בני מחל לי... האם אתה מוחל? הבחור שטוף דמעות, נענע בראשו, מבויש, לאות הסכמה..."

רק כאשר נוכח מרן החתם סופר שהבחור מסיר מעצמו כל קפיידא, ניאות לחדש את שיעורו בישיבה...